

Sygn. akt VIII *Pa* 144/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy-Klimek (spr.)
Sędziowie:	SSO Teresa Kalinka SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2017r. w Gliwicach

sprawy z powództwa A. L. (L.)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w J.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 23 czerwca 2016 r. **sygn. akt** VI P 1211/15

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 337,50 zł (trzysta trzydzieści siedem złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek (spr.) (-) SSO Teresa Kalinka

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Powód A. L. domagał się zasądzenia od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w J. kwoty 1.802,58 zł tytułem ekwiwalentu pieniężnego za bezpłatny węgiel za 2015 rok, z ustawowymi odsetkami od dnia 1 maja 2015 roku do dnia zapłaty oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska powód podał, że jest uprawniony do bezpłatnego deputatu węglowego na podstawie Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku zawartego pomiędzy Zarządem (...) S.A. w K., a organizacjami związków

zawodowych. Wskutek przejęcia pracowników KWK (...) w trybie art. 23¹ k.p. Porozumienie to zostało inkorporowane przez pozwaną spółkę do źródeł Prawa pracy obowiązujących u niej. Tymczasem pismem z dnia 21 września 2015 roku pozwana poinformowała powoda o zaprzestaniu realizacji węgla deputatowego dla emerytów i rencistów. W ocenie powoda Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku stanowi źródło Prawa pracy jako porozumienie zbiorowe i winno ono być na zasadzie analogii traktowane jak układ zbiorowy pracy. Dlatego jego zdaniem w świetle norm art. 241(7) § 1 k.p. nie można uznać za skuteczne wypowiedzenie niektórych postanowień Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku dokonanego wobec emerytów. W związku z tym powód wskazał, że z dniem 1 stycznia 2015 roku nabył prawo do bezpłatnego węgla w wymiarze 3 ton.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwana podała, że w dniu 31 lipca 2014 roku nabyła od (...) S.A. w K. zakład górniczy

KWK (...) i zgodnie z postanowieniami umowy sprzedaży pozwana na podstawie art. 23¹ k.p. z dniem 1 sierpnia 2014 roku stała się stroną w stosunkach pracy pracowników tej kopalni zatrudnionych według stanu na dzień zawarcie umowy sprzedaży. Pozwana podkreśliła, że przejęła jedynie pracowników KWK (...), natomiast zobowiązania wobec emerytów i rencistów z tytułu deputatu węglowego nadal obciążają (...) S.A. w K.. W jej ocenie prawo do deputatu węglowego dla emerytów i rencistów nie jest świadczeniem ze stosunku pracy, jest ono bowiem świadczeniem wynikającym z porozumienia płacowego związanym z uprzednio wykonywanym zatrudnieniem (a w przypadku członków rodziny należy się ono tym osobom z tytułu pokrewieństwa z byłymi pracownikami). Dodała, że załącznik nr 14 Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku w świetle art. 241(8) § 3 k.p. utracił moc w chwili zawarcia umowy sprzedaży KWK (...) i faktu, że pozwana przejęła jedynie pracowników i zobowiązania wobec nich wynikających ze stosunku pracy.

Pozwana zwróciła uwagę na fakt, że w dniu 6 lutego 2014 roku (...) S.A. w K. zawarła Porozumienie ze związkami zawodowymi, wskutek którego zawieszono emerytom i rencistom prawo do deputatu za tonę węgla na okres dwóch lat. Wprawdzie w sporach sądowych przyznano emerytom prawo do zawieszony 1 tony węgla deputatowego, to jednak w uzasadnieniach wyroków sądowych wyrażono pogląd, że za 2015 rok zawieszenie prawa do deputatu było skuteczne. Ponadto z uwagi na coraz gorszą sytuację finansową (...) S.A. w K. uchwałą z dnia 19 września 2014 roku wypowiedziano Porozumienie zbiorowe z dnia 20 grudnia 2004 roku w zakresie prawa do deputatu węglowego w całości. W konsekwencji prawo do deputatu zostało zlikwidowane w tej spółce od dnia 1 stycznia 2015 roku. Zdaniem pozwanej skoro uprawniony pracodawca wypowiedział w powyższym zakresie porozumienie płacowe, to nie może ono stanowić podstawy faktycznej w niniejszej sprawie. Inaczej mogłoby dojść do paradoksalnej sytuacji, że w pozwanej spółce emeryci i renciści zachowaliby prawo do węgla deputatowego, a emeryci i renciści w (...) S.A. w K. na podstawie tego samego układu nie mieliby do niego prawa. Natomiast pozwana nie był stroną Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku i tym samym nie mogła go wypowiedzieć.

Wyrokiem z dnia 23 czerwca 2016r. – Sąd Rejonowy w Gliwicach sygn.. VIP 1211/15 - oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok zapadł w następującym stanie faktycznym:

Jak ustalono, powód był zatrudniony w KWK (...), KWK (...) w okresie od dnia 1 września 1988 roku do dnia 12 grudnia 2014 roku. Stosunek pracy powoda ustał w związku z nabyciem przez powoda uprawnień emerytalnych.

Do dnia 31 lipca 2014 roku pracodawcą powoda była (...) S.A. w K. (wcześniej (...) Spółka (...)). Zgodnie z § 10 Porozumienia

z dnia 20 grudnia 2004 roku obowiązującym w tej spółce emerytom, rencistom i innym uprawnionym osobom przysługiwał bezpłatny węgiel według zasad określonych w załączniku Nr 14 do Porozumienia. Zgodnie z postanowieniami załącznika Nr 14 do Porozumienia byłym pracownikom, których stosunek pracy został rozwiązany

z (...) S.A. w K. po dniu wejścia w życie (t.j. po dniu 1 stycznia 2005 roku) załącznika Nr 14 w związku z przejściem na emeryturę lub rentę przysługiwał bezpłatny węgiel w wymiarze 3 ton rocznie. Prawo do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów i innych uprawnionych realizowane było w ekwiwalencie pieniężnym; natomiast prawo to na wnioski uprawnionego mogło zostać zrealizowane także w naturze.

Z dniem 1 sierpnia 2014 roku nowym pracodawcą powoda w trybie art. 23⁽¹⁾ k.p. została pozwana spółka w związku z nabyciem w dniu 31 lipca 2014 roku od (...) S.A. w K. zakładu (...). Pozwana spółka przejęła tylko czynnych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, natomiast byli pracownicy KWK (...) zostali przyporządkowani do Zakładu (...) S.A. w K.. Przez okres jednego roku od daty zbycia KWK (...) pracownicy tej kopalni, w tym powód, mieli zachowane dotychczasowe warunki płacowe. Tym samym do pracowników tych przez okres jednego roku stosowane były postanowienia Porozumienia płacowego z dnia 20 grudnia 2004 roku.

Zgodnie z załącznikiem nr 8 do umowy sprzedaży z dnia 31 lipca 2014 roku zobowiązania do zapewnienia osobom niebędącym pracownikom

KWK (...) bezpłatnego węgla i wszelkich innych świadczeń wynikających z aktów wewnętrznego Prawa pracy oraz porozumień zbiorowych

z pracownikami obowiązujących w (...) S.A. w K. za cały okres, za jaki osoby te będą uprawnione do takich świadczeń zostały wyłączone z kategorii składników przechodzących na rzecz pozwanej spółki.

Uchwałą nr 875/2014 z dnia 19 września 2014 roku zarząd (...) S.A. w K. – w związku z trudną sytuacją ekonomiczno-finansową spółki i zagrożeniem upadłości firmy – począwszy od dnia 1 stycznia 2015 roku dokonał likwidacji prawa emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób do bezpłatnego węgla. W związku z tym wypowiedziano z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na dzień 31 grudnia 2014 roku, § 10 Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku wraz z załącznikiem nr 14 do tego Porozumienia.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach

(sygn. akt VI P 427/15) oddalił powództwa 11 byłych pracowników – emerytów – i innych uprawnionych osób o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za 2015 rok. W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że (...) S.A. w K. skutecznie wypowiedziała stronie społecznej porozumienia zbiorowe w zakresie prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów lub innych osób uprawnionych we wrześniu 2014 roku. W związku z tym okres wypowiedzenia upłynął z dniem 31 grudnia 2014 roku. W ocenie Sądu Rejonowego skoro (...) S.A. w K. skutecznie odstąpiła od prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów lub innych osób uprawnionych, to powództwa należało oddalić.

Wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach

(sygn. akt VIII Pa 215/15) oddalił apelację byłych pracowników – emerytów – i innych uprawnionych osób od ww. wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 30 czerwca 2015 roku.

Ponadto ustalono, iż pozwana spółka dopiero w marcu 2016 roku wypowiedziała pracownikom KWK (...) warunki płacowe, wprowadzając nowe stawki osobistego zaszeregowania obowiązujące w całej spółce.

W powyższym zakresie Sąd uznał okoliczności sprawy za bezsporne i wszechstronnie wyjaśnione w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe.

W oparciu o przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazał, iż w dacie przejścia powoda w trybie art. 23¹ k.p. do pozwanej spółki (1 sierpnia 2014 roku) obowiązywało w (...) S.A. w K. Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku wraz z załącznikiem nr 14, regulującym kwestię nabycia i realizacji prawa do deputatu węglowego przez emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób. Kwestią istotną dla końcowego rozstrzygnięcia było ustalenie, czy w dacie przejścia powoda na emeryturę nabył on

uprawnienia do węgla deputatowego w ramach obowiązującego w (...) S.A. w K. Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku wraz z załącznikiem nr 14 i czy stroną zobowiązaną do spełnienia świadczenia z tytułu prawa do deputatu węglowego była pozwana spółka.

Zgodnie zaś z art. 241⁸ § 1 k.p. w okresie jednego roku od dnia przejścia zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę do pracowników stosuje się postanowienia układu, którym byli objęci przed przejściem zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej. Postanowienia tego układu stosuje się w brzmieniu obowiązującym w dniu przejścia zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę. Pracodawca może stosować do tych pracowników korzystniejsze warunki niż wynikające z dotychczasowego układu.

Wskazał, iż cytowany art. 241⁸ § 1 k.p. stanowi kompromisowe rozwiązanie, bowiem uwzględnia dwie wartości, którymi są ochrona uprawnień układowych przejmowanych pracowników i innych uprawnionych oraz możliwości ekonomiczne respektowania tych uprawnień przez nowego pracodawcę nie zawsze będącego w wystarczającej do tego kondycji.

Upływ rocznego okresu stosowania postanowień dotychczasowego układu zbiorowego pracy przez nowego pracodawcę nie powoduje (zgodnie z art. 241⁸ § 2 k.p.) automatycznej zmiany treści indywidualnych stosunków pracy pracowników.

Sad Rejonowy uznał, iż uprawnienie do świadczeń przewidzianych w układzie zbiorowym pracy stanowi element treści stosunku pracy pracowników zakładu pracy przejętego w trybie art. 23¹ k.p. i wiąże nowego pracodawcę do czasu zmiany treści tego stosunku. Treść umownego stosunku pracy jest kształtowana nie tylko przez umowę o pracę, ale również przez przepisy Kodeksu pracy i innych ustaw, ratyfikowanych umów międzynarodowych, normatywnych aktów wykonawczych oraz układów zbiorowych pracy. Innymi słowy, wpływ na treść stosunku pracy mają zarówno czynności prawne stron, jak też akty normatywne prawa pracy. Nawiązanie stosunku pracy powoduje, że do jego treści zostają ex lege (art. 56 k.c. w związku z art. 300 k.p.) wprowadzone również prawa i obowiązki określone w aktach normatywnych, w tym w układzie zbiorowym pracy.

Uwolnienie się od zobowiązań układowych jest możliwe dopiero po upływie roku od przejścia pracowników do nowego pracodawcy w trybie art. 23¹ k.p. Z tym bowiem dniem pracodawca może dokonać wypowiedzenia zmieniającego (art. 42 k.p.) warunki pracy lub płacy wynikające z układów, którymi pracownicy byli objęci przed przejściem zakładu pracy – wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 4 października 2000 roku, I PKN 246/2000, PiZS 2001/11/41; 21 września 1995 roku, I PRN 60/95, OSNAPiUS 1996/7/100.

Powołując stanowiska judykatury wskazał, że utrzymanie przez przejętych pracowników warunków pracy i płacy wynikających poprzednio z układu zbiorowego lub zakładowego porozumienia płacowego nie jest następstwem "przeniesienia" mocy obowiązującej tych autonomicznych przepisów prawa pracy na pracodawcę przejmującego pracowników w trybie art. 23¹ k.p. (o ile nie są stroną tego porozumienia). Natomiast związanie nowego pracodawcy tymi warunkami wynika z tego, że stają się one treścią indywidualnych stosunków pracy przejmowanych pracowników. To zaś jest konsekwencją samej instytucji wstąpienia nowego pracodawcy w dotychczasowe stosunki pracy z pracownikami przejmowanego zakładu pracy. Przekształcenie zaś umów o pracę przejętych pracowników w sposób pogarszający warunki ich wynagradzania za pracę w porównaniu z gwarancjami wynikającymi z układu zbiorowego pracy u poprzedniego pracodawcy może być dokonane na podstawie między innymi wypowiedzenia warunków pracy lub płacy. Związanie postanowieniami układowymi w rozumieniu art. 241⁸ k.p. jest szczególną konstrukcją prawną, stosowaną wówczas, gdy nowy pracodawca ani nie staje się stroną układu zakładowego obowiązującego u dotychczasowego pracodawcy ani nie zostaje objęty postanowieniami układu ponadzakładowego, skoro w świetle § 4 tego artykułu, jeżeli obydwaj pracodawcy uczestniczący w transferze byli objęci tym samym układem ponadzakładowym, to wynikające z § 1-3 skutki przejścia zakładu w zakresie związania postanowieniami układowymi nie występują (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 14 kwietnia 2015 roku, II PK 137/14,

LEX nr 1683407; 19 października 2010 roku, II PK 91/10, LEX nr 1112867).

Zauważył, iż w innym natomiast judykacie Sąd Najwyższy podnosił, że pakiet socjalny jako inne porozumienie zawarte ze związkami zawodowymi ma taką samą pozycję w hierarchii źródeł prawa, jak układ zbiorowy pracy. Teza ta wynika wprost z art. 9 § 2 k.p. i uprawnia do stwierdzenia, iż w braku unormowania spraw dotyczących pakietów socjalnych trzeba do nich stosować per analogiam przepisy o układach zbiorowych pracy (tak SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 czerwca 2010 roku, I PK 23/10).

Zatem, w ocenie Sądu I instancji porozumienia zbiorowe – podobnie jak układy zbiorowe pracy – na mocy art. 241⁸ § 1 k.p. mogą wpływać na sferę wzajemnych praw i obowiązków stron stosunku pracy. Stwierdzenie to jednoznacznie wskazuje na to, że powód z chwilą przejścia go przez pozwaną spółkę zachował on jako pracownik prawa wynikające z Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku, a stroną zobowiązaną stała się odtąd strona pozwana. Osobną kwestią pozostaje jednak odpowiedź na pytanie czy pozwana przejęła na siebie obowiązki wynikające z załącznika nr 14 do tego Porozumienia, regulującymi uprawnienia między innymi byłych pracowników – emerytów.

W ocenie Sądu Rejonowego od dnia 1 sierpnia 2014 roku w stosunku do powoda zastosowanie miały dalej postanowienia Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku ale tylko te, które regulowały prawa i obowiązki objęte treścią stosunku pracy. Natomiast nie miały już zastosowania postanowienia niezwiązane z treścią indywidualnych umów o pracę. Sąd Orzekający doszedł do przekonania, że wbrew stanowisku strony powodowej z dniem 1 sierpnia 2014 roku zastosowania nie miały już postanowienia Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku regulujące uprawnienia osób niebędących pracownikami do bezpłatnego węgla, bowiem osoby te nie łączy z pozwaną stosunek pracy. Niewątpliwie prawo do deputatu węglowego dla emerytów nie stanowi elementu treści stosunku pracy. Innymi słowy prawa do bezpłatnego węgla dla byłych pracowników nie można uznać za świadczenie wynikające ze stosunku pracy. Ze względu na swoją specyfikę winno ono być raczej zaklasyfikowane jako świadczenie związane ze stosunkiem pracy. W podobnym tonie wypowiedział się Sąd Najwyższy, wskazując że związanie, nieobowiązującym wszak

u nabywcy, układem zbiorowym pracy dotyczy tylko przejmowanych pracowników. Stosowaniu nie podlegają postanowienia układu o charakterze obligacyjnym, a jedynie normatywnym i to w części regulującej treść indywidualnych stosunków pracy. Ponadto

w ocenie Sądu Najwyższego przepis art. 241¹³ § 2 k.p. (regulujący sposób wypowiedzenia dotychczasowych warunków stosunku pracy wynikający z Układu Zbiorowego Pracy) nie ma zastosowania do emerytów, gdyż nie można wypowiedzieć warunków umowy o pracę lub innego aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku pracy, skoro taki stosunek prawny nie istnieje.

Co więcej, zgodnie z załącznikiem nr 8 do umowy sprzedaży z dnia 31 lipca 2014 roku uprawnienia emerytów do deputatu węglowego obciążają (...) S.A. w K., a ta skutecznie wypowiedziała te uprawnienia ze skutkiem na

dzień 31 grudnia 2014 roku, co potwierdził Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie VIII Pa 215/15. Jak słusznie wskazuje strona pozwana nie jest ona stroną Porozumienia

z dnia 20 grudnia 2004 roku i nie mogła go wypowiedzieć. Rację ma też strona pozwana, że w razie ewentualnej realizacji prawa do deputatu węglowego wobec emerytów przez pozwaną (dobrowolnie czy to w drodze przymusu sądowego) mogłoby dojść do nieprawidłowej sytuacji, że w pozwanej spółce emeryci i renciści zachwaliby prawo do węgla deputatowego, a emeryci i renciści w (...) S.A. w K. na podstawie tego samego Porozumienia nie mieliby do niego prawa.

Mając powyższe rozważania na względzie nie sposób zgodzić się z twierdzeniami świadka A. H. – byłego pracownika (...) S.A. w K., przejętego tak jak powód w sierpniu 2014 roku przez pozwaną, a obecnie emerytem – wskazującym, że zarządy (...) S.A. w K. i pozwanej spółki miały co do sytuacji emerytów ustalić, iż emeryci, którzy przeszli na emeryturę po dniu 1 sierpnia 2014 roku będą otrzymywać deputat węglowy od pozwanej, według zasad ustalonych w tej spółce, a to wobec przejścia na podstawie art. 23(1) k.p. wszystkich regulacji obowiązujących w (...) S.A. w K.. Powyższe twierdzenia świadka nie znalazły potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym, przede wszystkim wobec treści

umowy sprzedaży z dnia 31 lipca 2014 roku oraz spójnych zeznań świadka P. R. (byłego członka zarządu (...) S.A. w K.), podającego że węgiel deputatowy nie był elementem stosunku pracy czynnych pracowników i tym samym regulacje Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku dotyczące emerytów nie przeszły na pracowników z chwilą ich przejścia przez pozwaną.

Sąd I instancji skonkludował, iż skoro prawo do deputatu węglowego dla emerytów nie stanowi elementu treści stosunku pracy, to z chwilą przejścia dotychczasowych pracowników KWK (...) do pozwanej nie miały wobec nich zastosowania postanowienia załącznika Nr 14 do Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku, regulującego prawo do deputatu węglowego dla emerytów, rencistów i innych uprawnionych osób.

O kosztach zastępstwa procesowego strony pozwanej orzeczono na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 roku, poz. 490 w treści obowiązującej od dnia 1 sierpnia 2015 roku), zasądzając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 450 zł.

W tym stanie rzeczy, w oparciu o przytoczone przepisy prawa, Sąd orzekł jak w sentencji.

Powód zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego przez wadliwą ocenę materiału dowodowego zebranego w sprawie;
2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 241⁸ k.p. i art. 23¹ k.p. poprzez błędną interpretację i błędne zastosowanie.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy oraz zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniesiono, że przeszedł na emeryturę już jako pracownik (...) S.A. i zgodnie z § 10 Porozumienia z 20 grudnia 2004 roku powinni nabyć prawo do bezpłatnego węgla emeryckiego. Wbrew twierdzeniom Sądu I instancji wykładnia art. 241⁸ k.p. jest jednoznaczna i w okresie 1 roku nakazuje stosować przepisy ZUZP, w tym wypadku przepisy Porozumienia, wprost. Obok treści umowy o pracę stosuje się dla tych pracowników postanowienia Porozumienia zbiorowego również te, które dotyczą przejścia na emeryturę i praw jakie mają zagwarantowane emeryci i renciści i inne uprawnione osoby do deputatu węglowego. Roczny okres obowiązywania Porozumienia z 20 grudnia 2004 roku upływa 31 lipca 2015 roku i z dniem 1 stycznia 2015 roku emeryci, już (...) S.A., nabyli prawo do deputatu węglowego za rok 2015 w pełnej wysokości. Kwestia treści stosunku pracy i uprawnień, które wchodzi do treści stosunku pracy ma znaczenie dopiero po upływie roku, a więc po utracie mocy przez zakładowy układ zbiorowy pracy. Tę wykładnię potwierdza brzmienie przepisu art. 241⁸ § 3 k.p.

Takie stanowisko było podstawą dla tego samego Sądu w sprawach deputatu węglowego za 2014r. kiedy to Sąd nie miał wątpliwości, iż deputat węglowy przysługuje emerytom i rencistom 1 rok po przejściu byłych zakładów na nowego pracodawcę.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna i podlega oddaleniu.

Sąd I instancji przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe i na jego podstawie dokonał ustaleń faktycznych, które Sąd II instancji podziela i przyjmuje za własne.

W apelacji powód zarzucił obrazę prawa procesowego przez wadliwą ocenę materiału dowodowego, nie sprecyzował jednak na czym polega błąd Sądu I instancji w ocenie dowodów i który konkretnie przepis prawa procesowego został naruszony. W związku z tym należy wskazać, że zasady oceny dowodów zostały ujęte w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy nie dopuścił się obrazy tego przepisu. Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, wyrażoną w powołanym przepisie, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie "wszechstronnego rozważenia zebranego materiału", a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. potwierdza zasadę swobodnej oceny dowodów, dokonywanej przez pryzmat własnych przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego zasobu doświadczeń życiowych. Ramy tej oceny wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego oraz zasadami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - wając ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Dokonując oceny dowodów Sąd I instancji postąpił zgodnie z regułami określającymi zasadę swobodnej ich oceny i prawidłowo ustalił stan faktyczny.

Zarzut naruszenia prawa materialnego także jest chybiony. Sąd Rejonowy poczynił obszerne rozważania prawne, które w ocenie Sądu II instancji są trafne i zasługują na aprobatę.

Z uzasadnienia apelacji wynika, że powód zarzuca naruszenie przepisu art. 23¹ § 1 k.p.

Przepis ten reguluje sytuację prawną pracowników zatrudnionych w zakładzie pracy, który przechodzi przekształcenia organizacyjnoprawne, polegające na przejściu zakładu lub jego części na innego pracodawcę. Według art. 23¹ § 1 k.p. przejście oznacza, że zakład pracy (bądź jego część) przechodzi z posiadania jednego podmiotu (dotychczasowego pracodawcy) w posiadanie kolejnego, który wskutek tego staje się pracodawcą dla przejętych pracowników. Konsekwencją tego jest: zmiana pracodawcy i wejście nabywcy w rolę nowego pracodawcy wobec wszystkich pracowników, którzy byli związani z działalnością przejmowanego zakładu pracy oraz wstąpienie nabywcy zakładu w prawa i obowiązki zbywcy, będącego do tej pory stroną w stosunkach pracy.

Nie budzi wątpliwości, że (...) S.A. z dniem 1 sierpnia 2014 roku przejęła zakład tj. KWK (...) od (...) S.A. z tytułu umowy sprzedaży. Powód do dnia 31 lipca 2014 roku był pracownikiem (...) S.A., zaś od 1 sierpnia 2014 roku stał się z mocy art. 23¹ § 1 k.p. pracownikiem pozwanej (...) S.A. Powyższe prawidłowo przyjął Sąd I instancji. Okoliczność ta nie była także sporna pomiędzy stronami. Ustanie zatrudnienia powoda u pozwanej miało związek z przejściem przez powoda na emeryturę z dniem 12 grudnia 2014r.. Nie jest także sporne pomiędzy stronami, że powodowi, na podstawie stosowanego odpowiednio przepisu art. 241⁸ § 1 k.p., przysługiwały wszelkie pracownicze uprawnienia przewidziane przez Porozumienie z dnia 20 grudnia 2014 roku - do końca trwania stosunku pracy. Porozumienie z 20 grudnia 2004 roku obowiązywało w (...) S.A. i po przejściu powoda z dniem 1 sierpnia 2014 roku było stosowane także w (...) S.A. - wobec przejętych pracowników.

Sąd I instancji prawidłowo uznał, że postanowienia Porozumienia z dnia 20 grudnia 2014 roku nie mają zastosowania do uprawnień powodów do bezpłatnego węgla deputatowego po przejściu przez nich na emerytury.

Przepis art. 241⁸ k.p. stanowi:

§ 1. W okresie jednego roku od dnia przejścia zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę do pracowników stosuje się postanowienia układu, którym byli objęci przed przejściem zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej. Postanowienia tego układu stosuje się w brzmieniu obowiązującym w dniu przejścia zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę. Pracodawca może stosować do tych pracowników korzystniejsze warunki niż wynikające z dotychczasowego układu.

§ 2. Po upływie okresu stosowania dotychczasowego układu wynikające z tego układu warunki umów o pracę lub innych aktów stanowiących podstawę nawiązania stosunku pracy stosuje się do upływu okresu wypowiedzenia tych warunków. Przepis art. 241¹³ § 2 zdanie drugie stosuje się.

§ 3. Jeżeli w przypadkach, o których mowa w § 1, nowy pracodawca przejmuje również inne osoby objęte układem obowiązującym u dotychczasowego pracodawcy, stosuje postanowienia układu dotyczące tych osób przez okres jednego roku od dnia przejęcia.

§ 4. Jeżeli pracownicy przed ich przejęciem byli objęci układem ponadzakładowym, obowiązującym u nowego pracodawcy, przepisy § 1-3 stosuje się do układu zakładowego.

Wyżej zacytowane uregulowanie w związku z uchwałą zarządu pozwanej spółki z dnia 30 września 2014 roku, którą odstąpiono od realizacji prawa do deputatu węglowego dla emerytów i rencistów, nie daje podstaw do uwzględnienia żądań powodów dotyczących węgla deputatowego po przejściu przez nich na emerytury.

Przepis art. 241⁸ § 1 k.p. wprowadza zasadę, że w okresie roku od przejścia zakładu na nowego pracodawcę do pracowników stosuje się postanowienia układu, którym byli objęci przed przejściem zakładu pracy na nowego pracodawcę. Słusznie zauważył Sąd I instancji, że przepis ten mówi jedynie o stosowaniu dotychczasowego układu do pracowników czyli do zakończenia stosunku pracy. Uregulowanie to nie dotyczy okresu po zakończeniu stosunku pracy. Rację mają natomiast powodowie, że wypowiedzenie układu przez starego pracodawcę po przejściu pracowników do nowego pracodawcy pozostaje bez znaczenia dla stosowania układu do przejętych pracowników przez pracodawcę nowego albowiem jak stanowi art. 241⁸ § 1 zd. 2 k.p. postanowienia tego układu stosuje się w brzmieniu obowiązującym w dniu przejścia zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę. W tej sytuacji wypowiedzenie przez (...) S.A. § 10 porozumienia z 20 grudnia 2014 roku wraz z załącznikiem nr 14, który regulował prawo emerytów do bezpłatnego węgla – ze skutkiem na dzień 31 grudnia 2014 roku - nie miało wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

Przepis art. 241⁸ § 3 k.p. nie miał w sprawie zastosowania ponieważ reguluje on sytuację, w której nowy pracodawca przejmując zakład pracy oprócz pracowników przejmuje także inne osoby np. emerytów tj. kiedy w dacie przejścia zakładu przejmowane są także obowiązki względem emerytów. W niniejszej sprawie zaś powód został przejęty jako pracownik i do niego ma zastosowanie regulacja z art. 241⁸ § 1 k.p. Nie ma zatem istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, że zgodnie z umową sprzedaży zawartą pomiędzy pozwaną i (...) S.A., pozwana jako nabywca KWK (...) nie przejęła zobowiązań dotyczących emerytów. Podkreślić należy, że powód w dacie 1 sierpnia 2014 roku nie był emerytem, ale pracownikiem.

Wskazać w tym miejscu należy jeszcze, że brak jest przepisów ustawowych, które zabraniałyby odstępowania od świadczeń przyznanych emerytom lub rencistom. Odstąpienie od świadczeń przyznanych emerytom i rencistom nie wymaga dokonania wypowiedzeń zmieniających (jest to instytucja prawna stosowana wyłącznie w trakcie trwającego stosunku pracy). Wystarczy, że emeryci i renciści zostaną tylko poinformowani o pozbawieniu ich świadczeń przyznanych w układzie zbiorowym (porozumieniu zbiorowym). W tym zakresie Sąd Okręgowy w Gliwicach podtrzymuje stanowisko wyrażone w wyroku z dnia 22 kwietnia 2016 roku, VIII Pa 215/15.

Sąd II instancji nie może się odnieść do zarzutu, że wyrok Sądu I instancji opiera się na innym poglądzie niż prezentowanym dotychczas w sprawach deputatu węglowego za 2014 rok. Powód w apelacji nie precyzuje o jaką konkretną sprawę chodzi. Zaznaczyć należy, że w każdej sprawie zadaniem sądu jest ustalenie stanu faktycznego dotyczącego każdego z powodów indywidualnie, a następnie zastosowanie przepisów prawa do stanu faktycznego danej sprawy, który w przypadku każdego z powodów może się różnić co może skutkować różnymi rozstrzygnięciami.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 385 k.p.c. apelacja strony powodowej została oddalona jako bezzasadna.

O kosztach zastępstwa procesowego za II instancję orzeczono po myśli art. 98 kpc w zw. Z art. 99 kpc w zw. z przepisami Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015r. (Dz. U. z 2015r. poz.1804).

(-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek (spr.) (-) SSO Teresa Kalinka

Sędzia Przewodniczący Sędzia